

سَمِيعُ الْغُيُوبِ

اوقات فراغت و صنعت سرگرمی

حسین غفاری

زمستان ۱۳۹۲

موج سوم

“The illiterate of the 21st century will not be those who cannot read and write, but those who cannot learn, unlearn, and relearn”

Alvin Toffler

دنیای کشاورزی

هفت روز تلاش برای کسب روزی

دنیای کشاورزی

نیاز اندک به جابجایی فیزیکی

دنیای کشاورزی

هزینه صرفاً برای محصولات کشاورزی (خوراک و پوشاک)

دنیای صنعتی

انقلاب صنعتی

The
Industrial Revolution
1760-1990

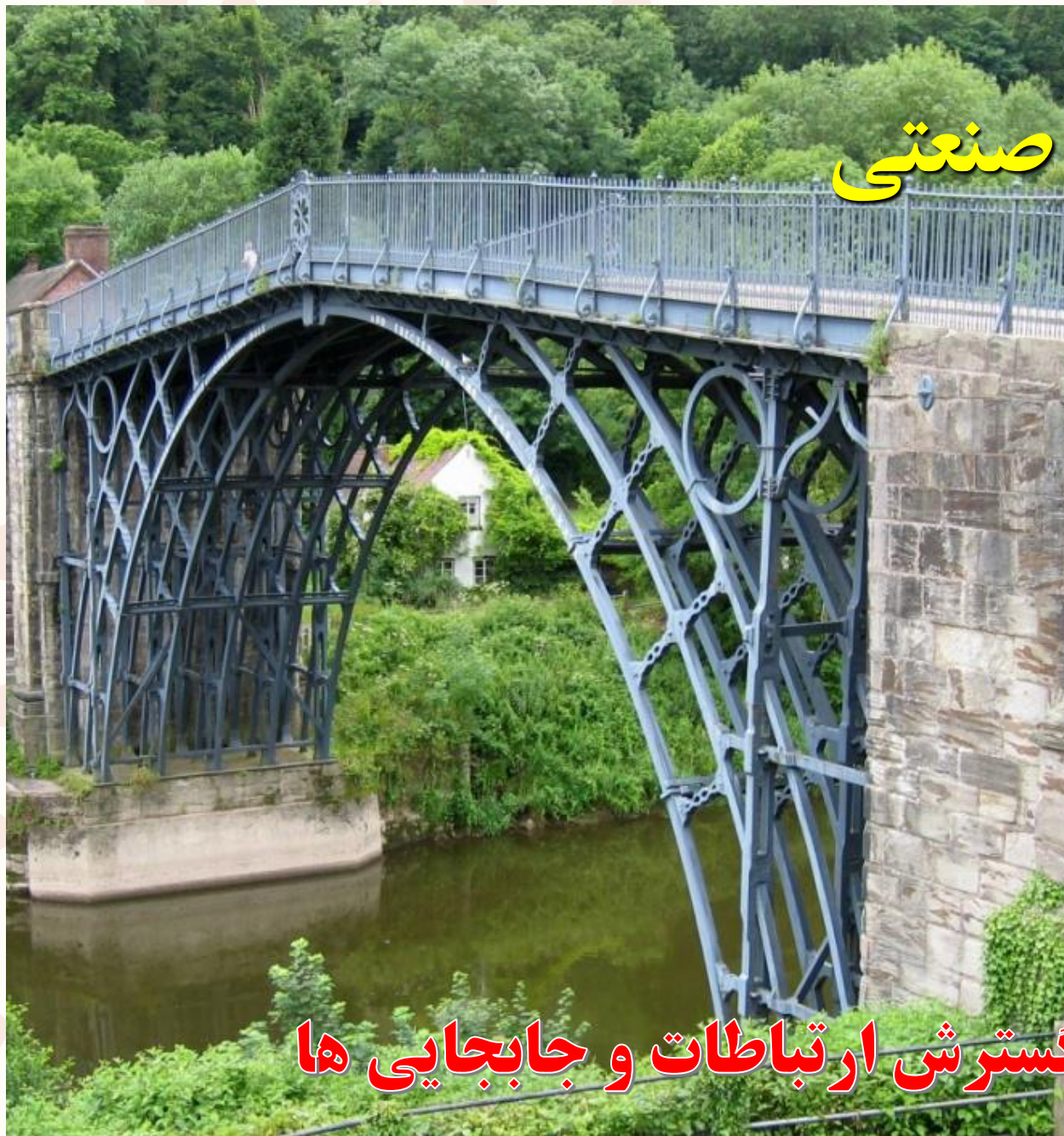
دنیای صنعتی

موتور بخار جیمز وات

دنیای صنعتی

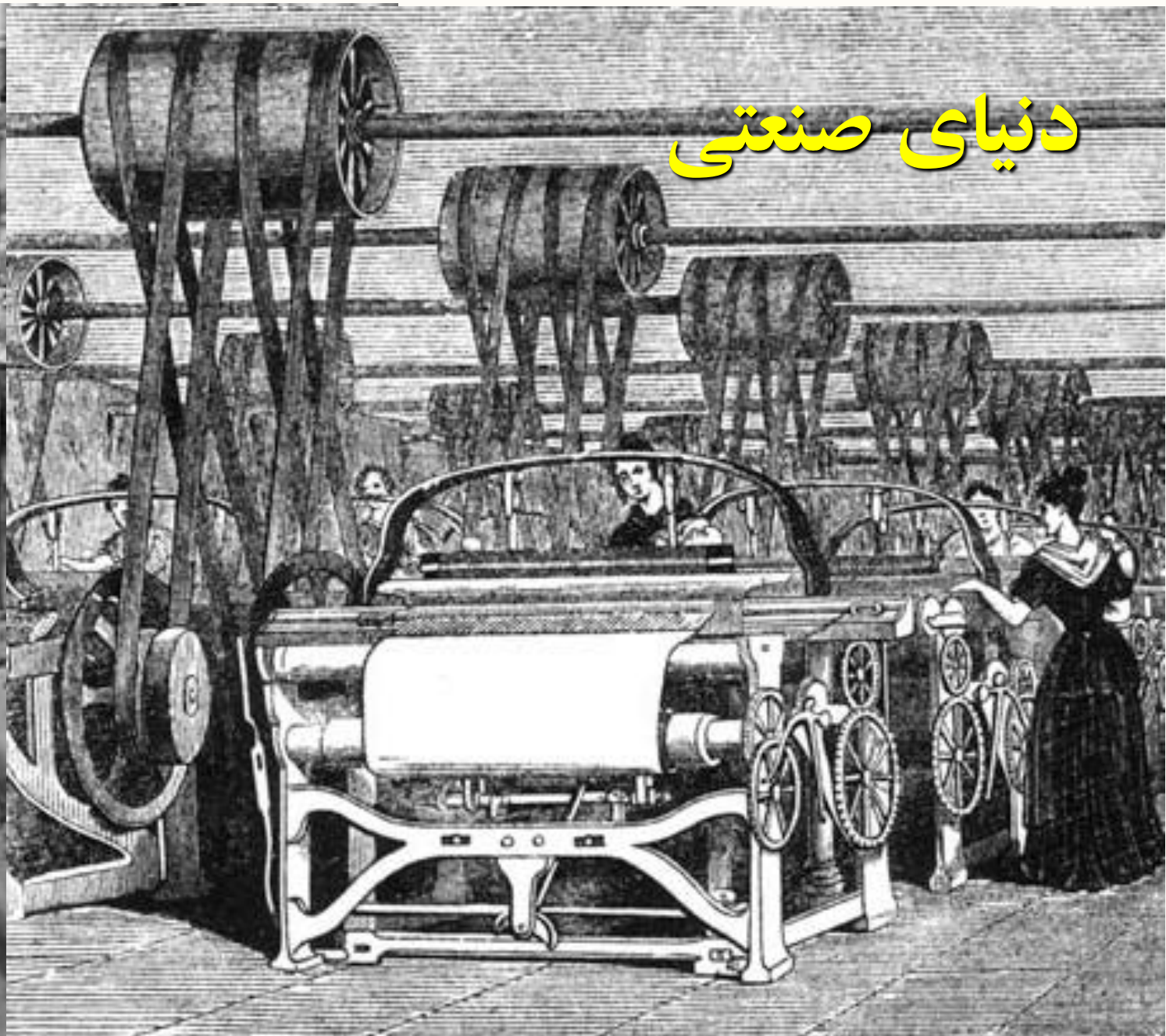
راه آهن، جاده سازی مدرن، گسترش ارتباطات و جابجایی ها

دنیای صنعتی

ماشین نساجی، تحول در پوشاک

دنیای صنعتی

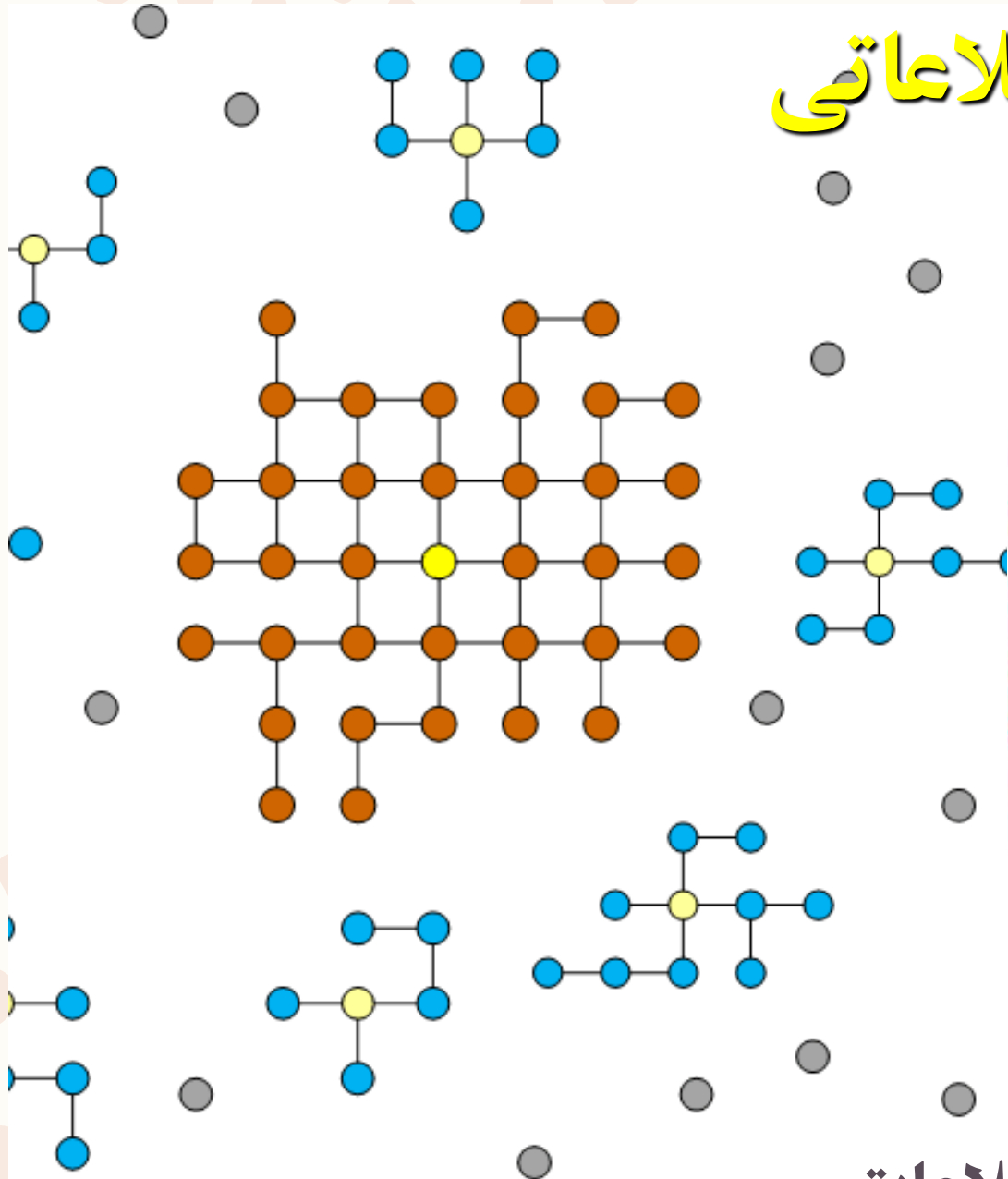
رونق کارخانجات و معادن
یک تا دو روز تعطیلی در هفته
هزینه برای محصولات صنعتی

دنیای اطلاعاتی

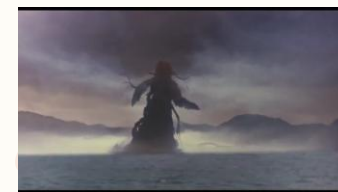
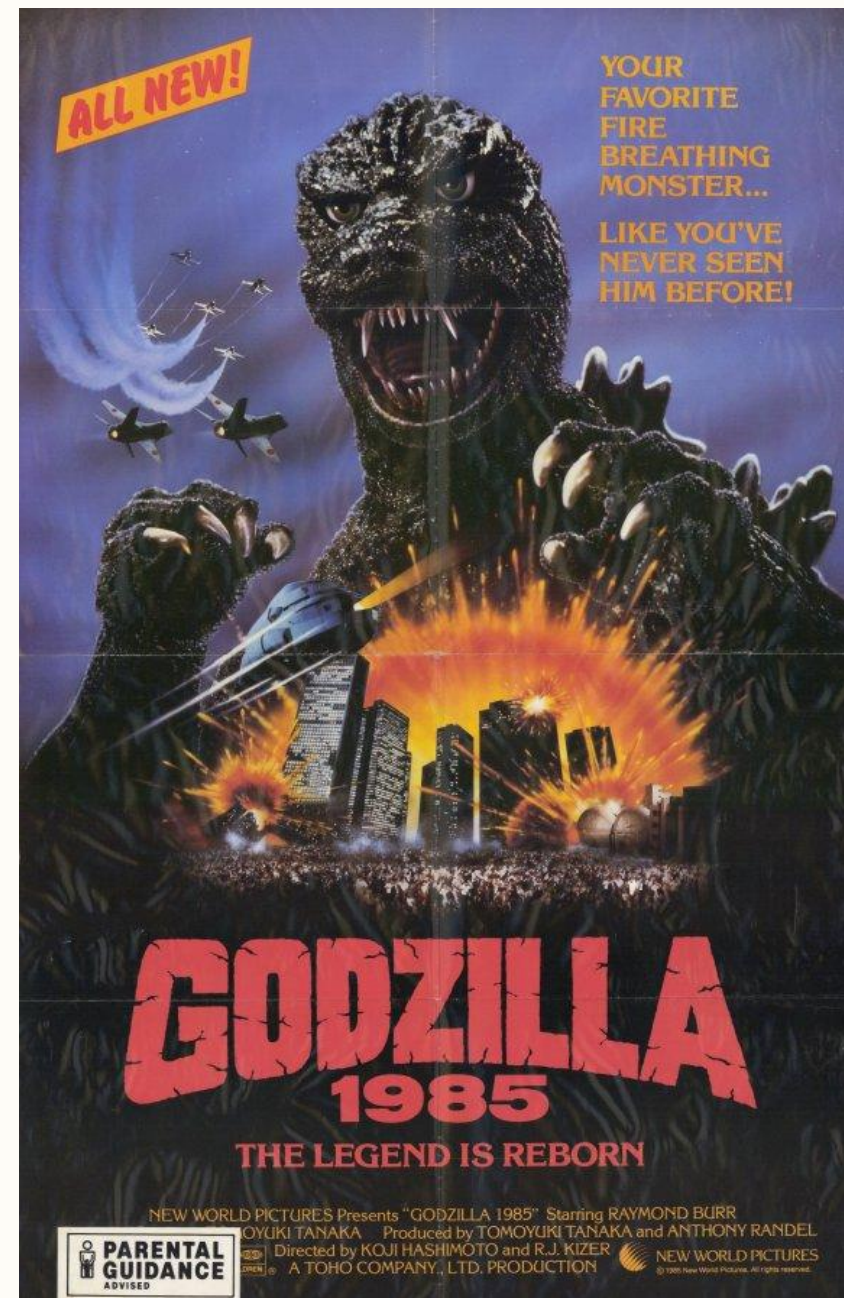

انقلاب اطلاعات

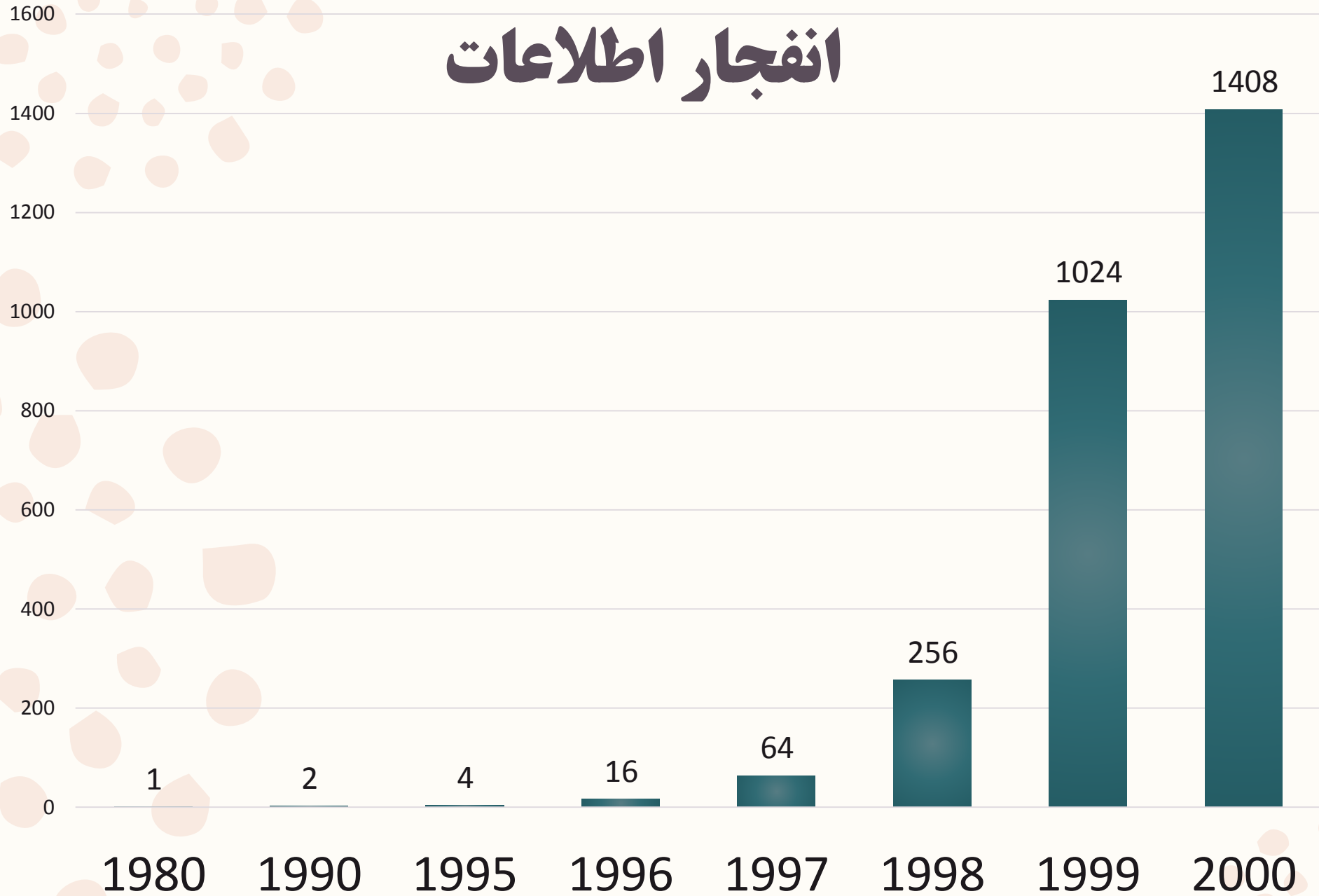

دیجیتالی شدن

انفجار اطلاعات

Google

Microsoft

مرکز بین دنیای صنعتی و دنیای اطلاعاتی

Microsoft®
Office

دنیای اطلاعاتی

افزایش تعطیلی به بیش از دو روز
هزینه برای به دست آوردن اطلاعات
ایجاد و رونق صنعت سرگرمی

خلاصه کتاب : موج سوم تافلر

به کوشش : صدیقه کاشانی کهر

موج اول	موج دوم	موج سوم
سرمبها	بیل ، گاواهن، ماهیچه	کارخانه، دودکش
ارزشها	زمین، تولید، کشاورزی	صنعت، تیراژ تولید
جوامع	قبیله ای	شهرنشینی، خانواده هسته ای
حکومتها	امپراتوری	ضعیف شدن مرزها و کم رنگ شدن ملیت
انرژی	آب، باد، درختان	انرژی فسیلی، نفت و گاز
زمان شروع و خاتمه	۸۰۰ سال قبل از میلاد تا قرن ۱۷	از قرن ۱۷ تا قرن ۲۰
نوع تولید	تولید به اندازه مصرف	تولید متنوع برای مصرف
سپهر زیستی	هوای پاک و سالم	آلودگی هوا و دریاها و محیط زیست و تناسب
سپهر فرهنگی	قبیله ای، سینه به سینه و محلی	فرهنگ انبوه
سپهر اطلاعاتی	اطلاعات پراکنده و ناچیز	اطلاعات متمرکز تبادل اطلاعات بین
خانواده	خانواده گسترده و جمعی	خانواده هسته ای
محیط کار	کار در مزرعه جنگلی و کوهستان	کار در کارخانه و شرکت
نحوه و رابطه تولیدی	تولید کننده همان مصرف کننده است	تولید بین تولید کننده و مصرف کننده

شیوه انتقال خبر و اطلاعات	مردانی با صدای قوی	پست و تلفن، رادیو و تلویزیون، تلگراف، سینما، مطبوعات	ارتباطات کامپیوتری (E-MAIL) مطبوعات الکترونیکی
صنایع	گاواهن، چرخ، اختراعات ضروری	زغال سنگ، راه آهن، منسوجات، فولاد،	الکترونیک کامپیوتر، صنایع فضایی، صنایع اعماق دریاها و صنایع بیولوژیک
مهارت و تخصصی	معدود افراد تخصصی دارند و اکثر کشاورزند	افراد بیشتری مهارت دارند ولی اکثر کارگر ساده اند	تعداد متخصصین از کارگران بیشتر شده است
بازار	محل مبادله کالا بدون هدف سوداگری	محل خرید و فروش همه چیز حتی هنر و روح نیز معامله می شود .	بازار لا مکان است و از طریق شبکه های کامپیوتری تجارت انجام می شود
شیوه تعیین حکومت	پادشاهی بدون اراده مردم	حکومت اکثریت با اراده مردم	حکومت اقلیت دموکراسی نیمه مستقیم

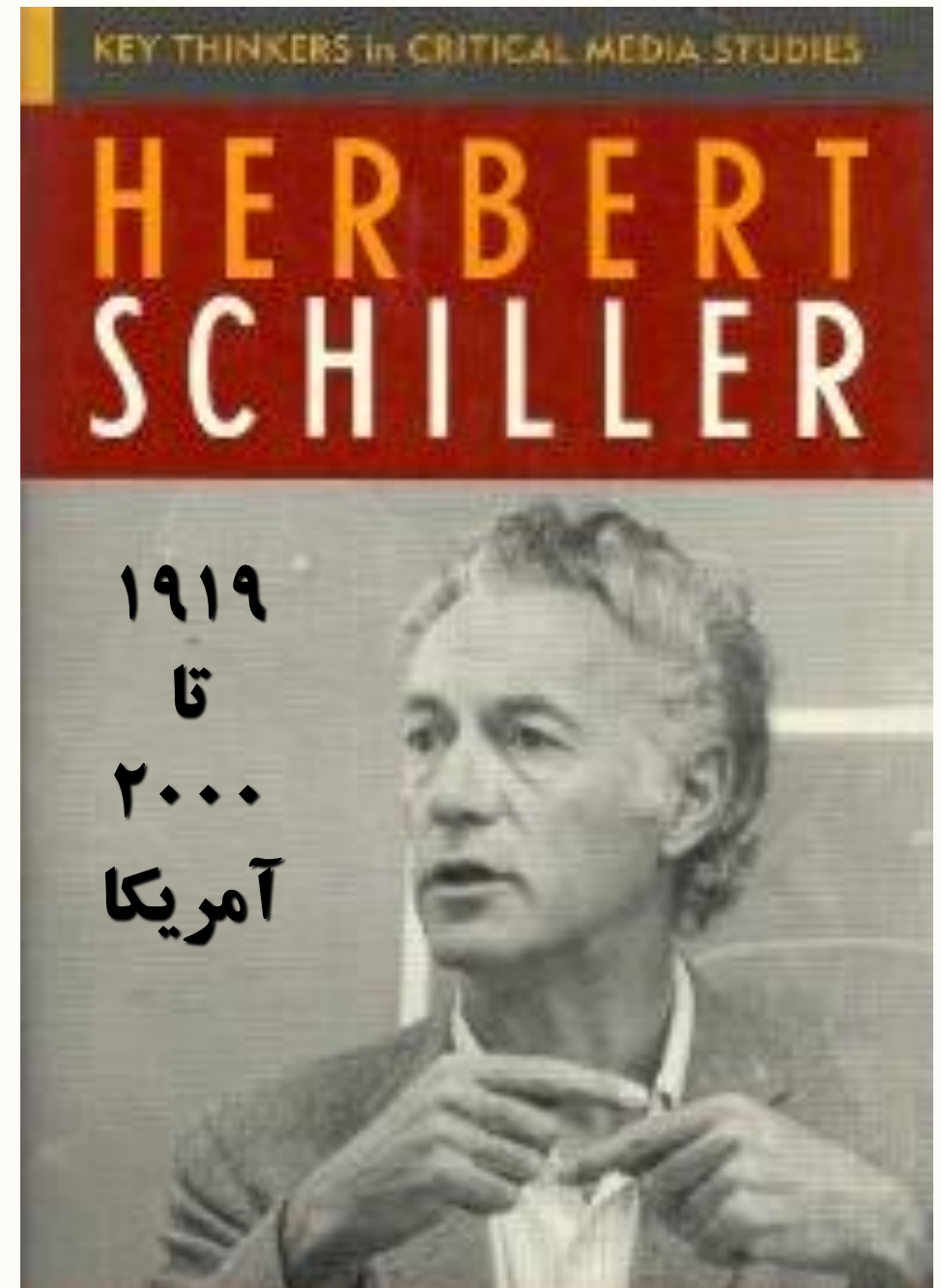
تحول زمان	دنیای کشاورزی (ابتدای خلقت-۱۷۶۰)	دنیای صنعتی (۱۷۶۰-۱۹۹۰)	دنیای اطلاعات (۱۹۹۰-امروز)
چه شکلی است؟	جهان مسطح	جهان گرد	جهان مشبک
آدم چقدر کار می کند؟	بدون تعطیلی	یکی دو روز تعطیلی	بیش از دو روز تعطیلی
عمده خرج آدم چیست؟	محصولات کشاورزی	محصولات صنعتی (ماشین)	محصولات اطلاعاتی (سرگرمی)
خانواده ها چگونه است؟	قبیله ای	هسته ای	تک والد، مجردی
اصل تربیت به عهده ی کیست؟	خانواده	جامعه (مدرسه)	رسانه

هربرت شیلر:

انقلاب اطلاعات مانند **انقلاب صنعتی** در
نظامی **طبقه‌بندی** متولد شده است.

اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی برای
آن‌ها که قادرند پول آن را پردازند
تولید می‌شود.

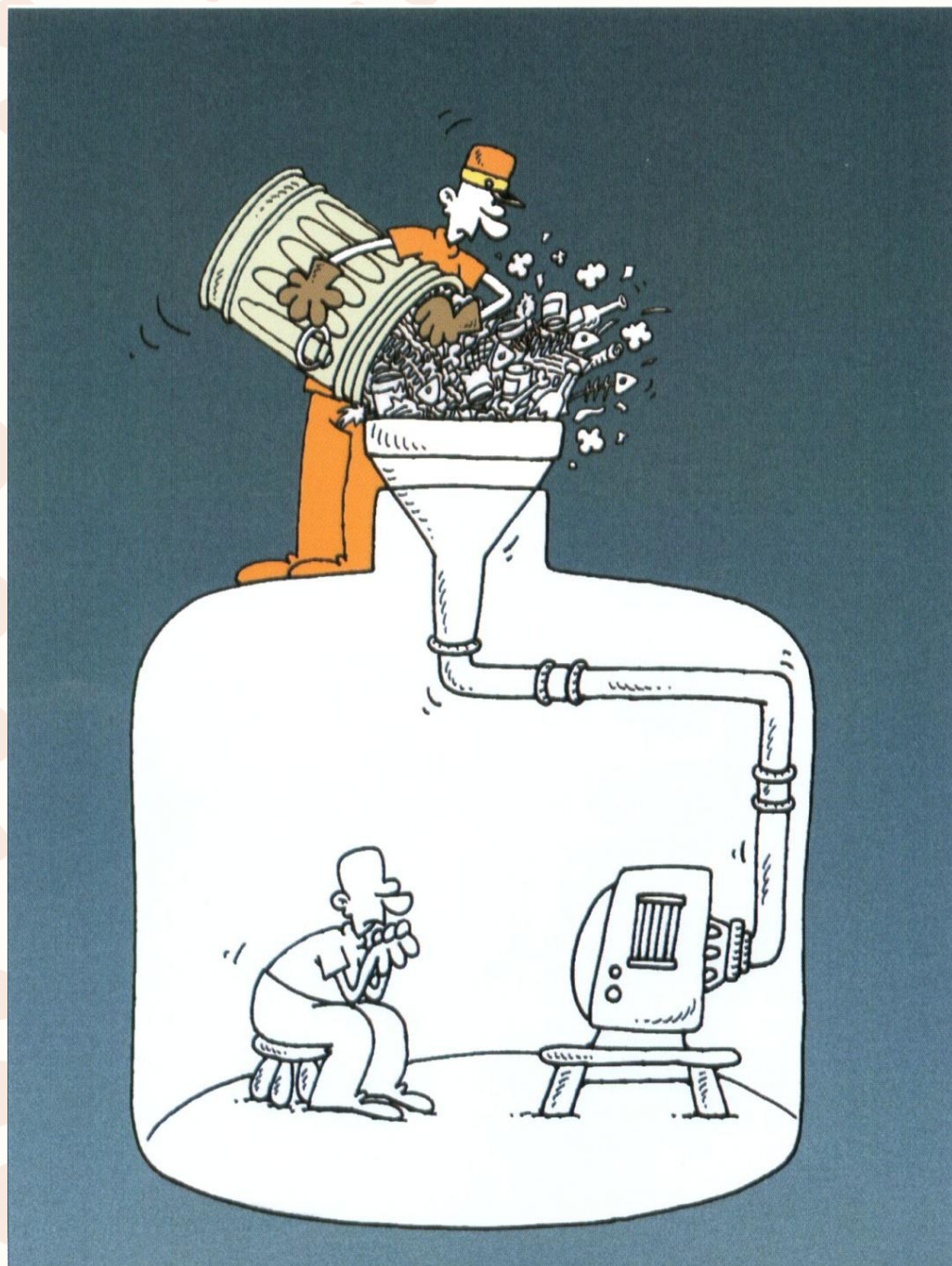
آن‌هایی که در نظام طبقه‌بندی پایین‌تر
هستند، هر چه بیشتر در باتلاق
«اطلاعات آشغال» فرو می‌روند.

نظام سرمایه داری در دنیای اطلاعات

اطلاعات آشغال

سرگرم می کند
(مثل تفریحات و شایعات)
اما اطلاعات با ارزش کمی
را ارائه می نماید.

نظام طبقاتی	دنیای کشاورزی (ابتدای خلقت - ۱۷۶۰)	دنیای صنعتی (۱۷۶۰ - ۱۹۹۰)	دنیای اطلاعات (۱۹۹۰ - امروز)
سلطه گر کیست؟	ارباب	کارفرما	تأثیرگذار
به سلطه گر چه می گویند؟	اشرافزاده - خانزاده	پولدار - دم کلفت	سلبرتی - ستاره
ابزار اصلی سلطه چیست؟	زور	پول	علم
سلطه پذیر کیست؟	رعیت - برده	کارگر	تأثیرپذیر (شهروند)
نقطه ضعف سلطه پذیر چیست؟	کتک خور - بی سواد	حقوق بگیر - کم سواد	خوشحال - با سواد

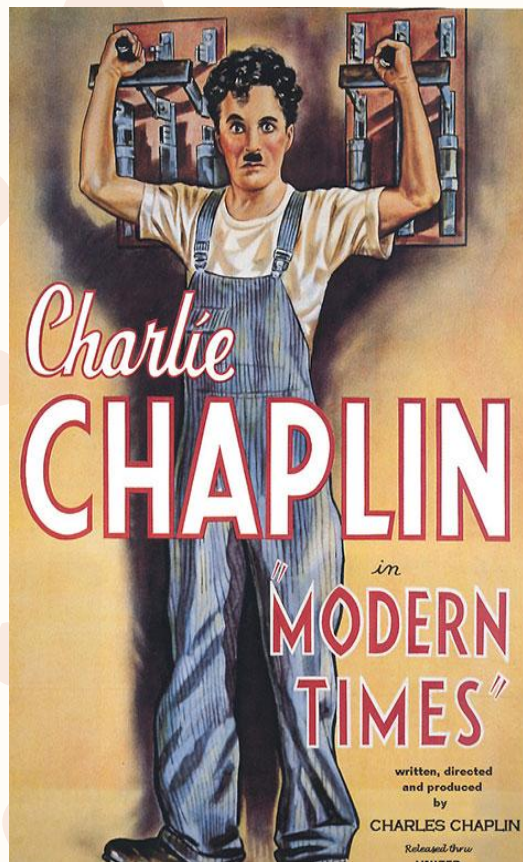
کار و فراغت در دنیای کهن

- دنیای بدون تعطیلی
- فضیلت مندی کار
- ناهنجاری بی کاری و بی کارگی
- کار به مثابه تفریح
- بازی به مثابه آیین

هجو دنیای صنعتی در عصر جدید

چارلی چاپلین - ۱۹۳۶ م.

زبان، تلویزیون و سینما، و اوقات فراغت

سید مرتضی آوینی، آینه جادو، جلد اول: مقالات سینمایی

– «اوقات فراغت» (Leisure Time) لفظی است که بعد از غلبه‌ی تمدن تکنولوژیک در زندگی بشر معنا و مصداق یافته است. «فراغت» کلمه‌ای نیست که بعد از ظهور تمدن ماشینی ابداع شده باشد، اما معنایی که در این روزگار یافته کاملاً تازه است.

– **اگر مفهوم «کار» در این تمدن تغییر نیافته بود، «فراغت» نیز معنای دیگری پیدا نمی‌کرد.** کارخانه قلب تمدن جدید است و لذا از قرن نوزدهم نظامی که لازمه‌ی کار کارگران در کارخانه‌ها بوده، در همه‌ی فعالیت‌های دیگر اجتماعی نیز تسری یافته است و جهان از آن پس به پیکره‌ی واحدی مبدل گشته است که نبض آن در کارخانه می‌تپد. ضرباهنگ این نبض ضرورتاً همان نظمی را یافته که با غلبه‌ی ماشین‌یس‌م به‌ناچار چهره نموده است و مچ دست‌های مردم سراسر جهان را به «ساعت مچی» مزین داشته.

موج سوم

الوین تافلر (۱۹۲۸ تا ۲۰۱۶ م.)

- گسترش تولید کارخانه‌ای، قیمت گزاف ماشین‌آلات و وابستگی متقابل کار ضرورت همزمان‌سازی دقیق‌تری را مطرح ساخت. اگر گروهی از کارگران در کارخانه‌ای در انجام کاری تأخیر می‌کردند کار سایر کارگران که در رده‌های پایین خط تولید بودند به تعویق می‌افتاد. بنابراین **وقت‌شناسی که در جوامع کشاورزی از چندان اهمیتی برخوردار نبود به صورت یک ضرورت اجتماعی درآمد.** بر تعداد ساعتهای دیواری و مچی روز بروز افزوده گردید. در سال ۱۷۹۰ تقریباً در هر جایی در بریتانیا این ساعتها مشاهده می‌شد. پخش این ساعتها به گفته‌ی مورخ بریتانیایی تامپسون، «درست در لحظه‌ای وقوع یافت که تمدن صنعتی همزمان‌سازی بیشتری را در کار لازم می‌داشت.»
- تصادفی نبود که در فرهنگهای صنعتی زمان را در سنین پایین به کودکان آموختند. شاگردان که با شنیدن صدای زنگ به مدرسه وارد می‌شدند بتدریج به این صدا «شرطی» شدند، بنحوی که بعدها هم همیشه با شنیدن صدای سوت به کارخانه یا اداره وارد می‌شدند. وظایف شغلی زمان‌بندی شده و به بخشهای متوالی که حتی تا محاسبه‌ی ثانیه‌ها بدقت اندازه‌گیری می‌شد تقسیم گردید. **«۹ صبح تا ۵ بعد از ظهر»** چارچوب زمانی کار میلیونها کارگر و کارمند را تشکیل داد... **ساعات معینی برای تفریح و اوقات فراغت کنار گذارده شد.** تعطیلات، مرخصیها یا ساعات تنفس استاندارد در زمان‌بندی کار با فواصل معینی پیش‌بینی شد.
- کودکان سال تحصیلی را بطور همزمان آغاز می‌کردند و به پایان می‌رساندند. بیمارستانها، بیماران خود را همزمان برای صبحانه بیدار می‌کردند. وسایل نقلیه در ساعاتی از روز که شلوغ و پر رفت و آمد بود در هم می‌لولیدند. کانالهای رادیو و تلویزیون برنامه‌های سرگرم‌کننده‌ی خود را در ساعات خاصی مثلاً ساعات پربیننده و شنونده پخش می‌کردند.

کوچک زیباست (اقتصاد با ابعاد انسانی)

ارنست فردریک شوماخر (۱۹۱۱ تا ۱۹۷۷ م.)

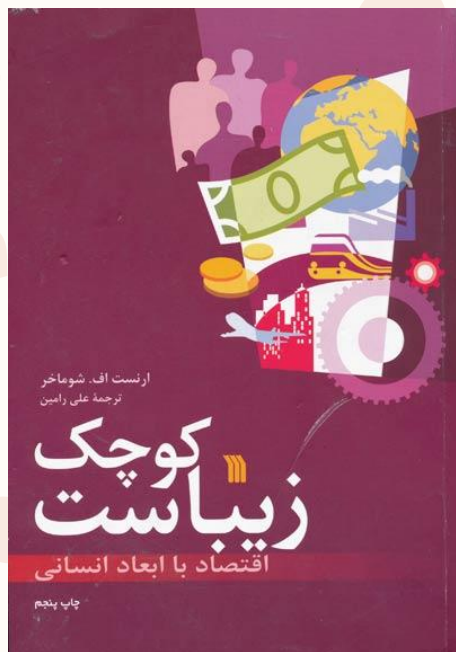
– در این زمینه، اقتصاددان جدید با این طرز تفکر بار آمده که «کار» را همچون چیزی تلقی کند که اندکی بیشتر از یک شرّ واجب است.

– از دیدگاه یک کارفرما، کار در هر مورد فقط یکی از اقلام قیمت تمام شده است...

– از دیدگاه کارگر، کار یک امر مصدع است؛

کار کردن <<<<<< فدا کردن فراغت و آسایش

دستمزد <<<<<< جبرانی برای این فداکاری

زبان، تلویزیون و سینما، و اوقات فراغت

سید مرتضی آوینی، آینه جادو، جلد اول: مقالات سینمایی

- استقبال غرب - و به تبع آنها سایر نقاط جهان - از اتوماسیون، با این اشتباه ملازمه دارد که آنها می‌پندارند که اتوماسیون و ماشینی شدن همه‌ی امور ساعات فراغت انسان‌ها را افزایش می‌بخشد و البته حتی اگر «فراغت» را به مثابه ارزشی مسلم تلقی کنیم، باز هم گسترش اتوماسیون توفیقی در این زمینه نداشته است، چرا که بجز «اربابان و حکمرانان امپراتوری ماشین»، همه‌ی زندگی انسان وقف گسترش اتوماسیون شده است - همه‌ی زندگی انسان وقف کاری شده است که قرار است کار را از میان بردارد و این یک دور تسلسل باطل است. تشنه‌ای که از آب دریا می‌نوشد تا تشنگی خود را برطرف کند، جز ازدیاد تشنگی تا حد مرگ فایده‌ای نخواهد برد، حال آنکه اصلاً **در تفکر دینی، «کار» سازنده‌ی شخصیت آدمی و نردبان تعالی اوست.**
- **همه‌ی اشتباه در اینجا است که غرب بهشت زمینی را بدل از بهشت آسمانی گرفته است** و در خیال «اوتوپیا»یی است که در آن بیماری، مرگ و پیری علاج شده و انسان می‌تواند فارغ از گذشت زمان و قهر زمانه، مرکوب مرادش را همان‌سان که نفس اماره‌اش می‌خواهد جاودانه به جولان در بیاورد، این سوی و آن سوی بتازد و از همه‌ی لذایذ ممکن متمتع شود.
- چرا غرب «توسعه و رشد» خود را با کاهش ساعات کار و افزایش اوقات فراغت می‌سنجد؟ یکی از بارزترین مشخصات جامعه‌ی آرمانی توسعه یافته از نظر برنامه‌ریزان، جامعه‌ای است که در آن کار تا حداقل ممکن کاهش یافته و متقابلاً ساعات فراغت به حد اکثر رسیده باشد؛ این از خصوصیات اصلی آن بهشت زمینی است که بشر امروز در جست‌وجوی آن است. وقتی معیار رشد، کار کمتر باشد، مسلماً بهشت جایی است که در آن اصلاً کار نباشد.

دنیای ما و دنیای آنها

عقبی

برزخ

دنیا

عالم ذر

...

دنیا

...

طبقه بندی عقاید و ارزش های بنیادین در فرهنگ معاصر غرب

هستی شناسی

سکولاریسم

معرفت شناسی

روشنگری

انسان شناسی

اومانیسم

زبان، تلویزیون و سینما، و اوقات فراغت

سید مرتضی آوینی، آینه جادو، جلد اول: مقالات سینمایی

- برای غالب انسان‌ها در تمدن امروز «زندگی» تازه از هنگامی آغاز می‌شود که «کار روزانه» پایان می‌گیرد. از یک سو، «جدول زمانی واحد و همگون» برای کار در همه‌ی مشاغل، اوقات فراغت را به ساعات خاصی از شبانه‌روز محدود کرده است و از سوی دیگر، طرز تلقی انسان امروز از کار باعث شده است تا او معنای جدیدی برای «فراغت» پیدا کند.
- همین امر که در زبان محاورات مشاغلی را که مستقیماً به نظام اداری کشور متصل نیستند «مشاغل آزاد» می‌نامند، فی‌نفسه حکایت از اکراهی دارد که لازمه‌ی کار در کارخانه‌ها و ادارات و... است. در کنار این اکراه یا شر لازم، فراغت از کار معنایی کاملاً جدید می‌یابد و علی‌الخصوص اگر توجه کنیم که چگونه بشر امروز خود را از طریق «لذت‌جویی و تمتع از حیات» توجیه کرده است، بیشتر از پیش به عمق این مصداق تازه برای لفظ «فراغت» پی خواهیم برد.

صنعت لذت

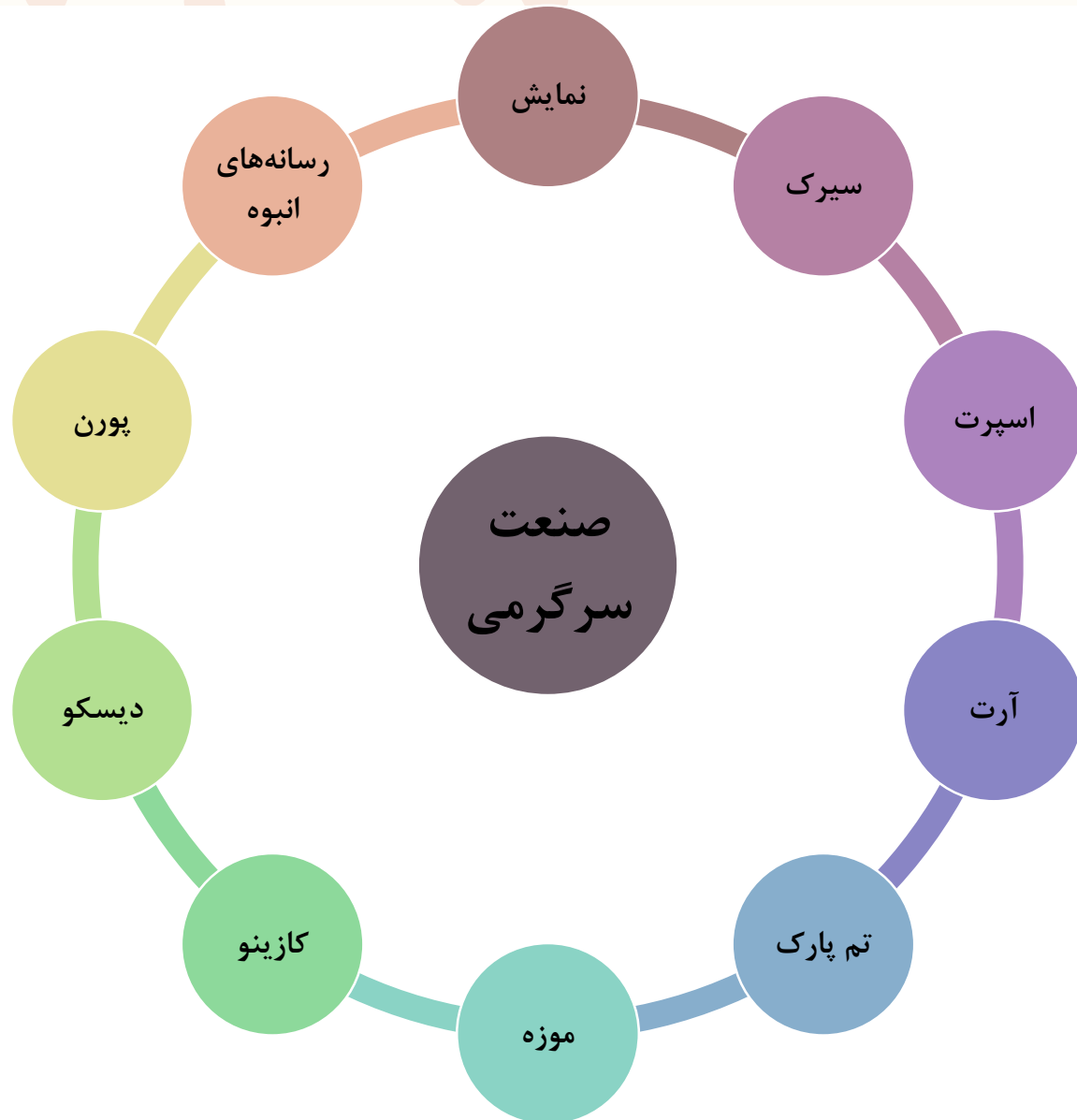

– روی دیگر سکه‌ی گریز از کار، لذت طلبی لجام گسیخته‌ای است که حد و مرزی نمی‌شناسد. در جامعه‌ی کنونی غرب «**اصل لذت**» چون **حق مسلمی برای عموم انسان‌ها** اعتبار شده است و متناسب با این حکم، «نظامات قانونی» به صورتی شکل گرفته که در آن «امکان اقناع آزادانه‌ی شهوات» برای همه‌ی افراد فراهم باشد. لذا وظیفه‌ی رسانه‌های گروهی و مخصوصاً تلویزیون در این شرایط با فرض این مقدمات معین خواهد شد:

– ساعات فراغت از کار باید به تفریح و تفنن و لذت جویی و تمتع از زندگی اختصاص یابد.

– وظیفه‌ی سینما و بالخصوص تلویزیون پر کردن اوقات فراغت مردمی است که می‌خواهند خستگی یک کار اکراه‌آور هر روزه را از وجود خود بزدایند.

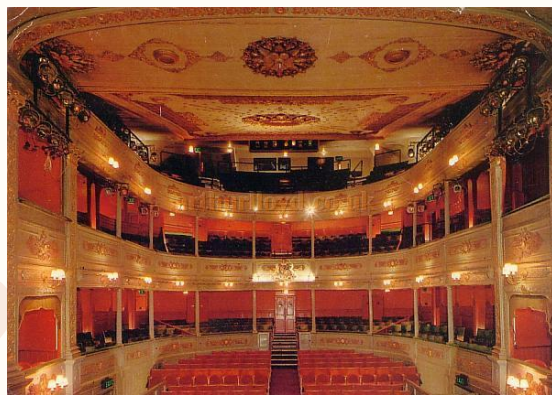
صنعت سرگرمی

فراغت بیرون از خانه

دیسکو

آمفی تیاتر

استادیوم

کازینو

سینما

گیم نت

کنسرت

شهربازی

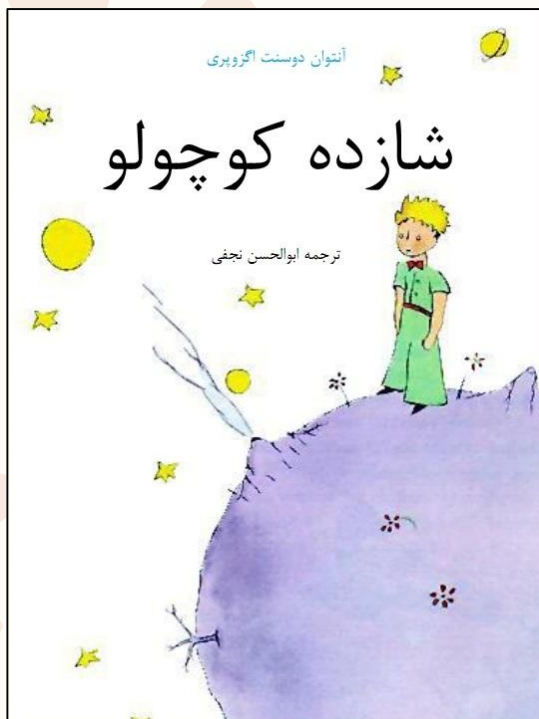

پینوکیو

کارلو کولودی - ۱۸۸۳ م.

شازده کوچولو و مرد می‌خواره

- چرا می‌نوشی؟
- برای فراموش کردن.
- چه چیز را فراموش کنی؟
- فراموش کنم که شرمنده‌ام.
- شرمنده از چه؟
- شرمنده از نوشیدن!

ارباب سرگرمی

حضرت والت دیزنی

NEET

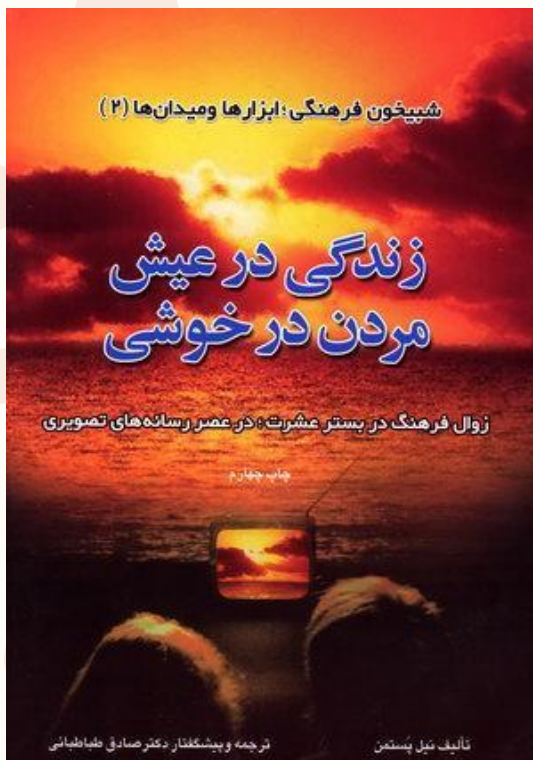
Not in Education, Employment, or Training

زندگی در عیش، مردن در خوشی

نیل پستمن / صادق طباطبایی / انتشارات اطلاعات

- ... اگر در اواخر سده هجدهم میلادی، **بوستون** مرکز تجلی روح آمریکایی و تحرکات سیاسی و اجتماعی بوده است و در اواسط سده نوزدهم **نیویورک** و در قرن بیستم **شیکاگو**، امروزه نماد و مظهر آمریکا را باید در شهری در صحرای نوادا جست به نام **لاس وگاس**. شهری که مرکز تفریح و قمار و خوشگذرانی است.
- برای پستمن اصلاً عجیب نیست که در آمریکای عصر او یک هنرپیشه هالیوود (رونالد ریگان) به مقام ریاست جمهوری برسد چرا که گسترش رسانه بصری تلویزیون، مردم را مبدل به موجوداتی صرفاً بصری کرده است.
- به گفته او اگر در آمریکای قدیم کاندیداهای سیاسی باید برنامه عملی و اجرایی ارائه می‌کردند تا پیروز شوند کاندیداهای امروز بیشتر باید در زمینه‌های آرایش و فنون زیبایی و تبلیغ متبحر باشند. اگر کاندیداهای گذشته به مدت هفت ساعت با هم مناظره می‌کردند کاندیداهای امروز کافی است چند دقیقه با هم گفتگو کنند و لبخندها و لباس و آرایش و حالات چهره‌شان را به رخ هم بکشند. همچنین قدرت شوخی و سرگرم‌کنندگی آنها نیز تأثیر زیادی در پیروزی آنها خواهد داشت.

شناخت تمدنی غرب

«غرب شناسی» را به دو صورت می توان دنبال کرد. در حالت اول می توان مکاتب، فلسفه ها و ایدئولوژی های غربی را مورد بررسی قرار داد و در حالت دوم خود «غرب» به عنوان یک کل واحد مورد بررسی قرار می گیرد. حالت اول بیشتر به شناخت «ایسم» ها می پردازد و در حالت دوم بیشتر به «مباحث تمدنی غرب» پرداخته می شود.

کتاب پیش رو به رویکرد دوم اشاره دارد و غرب را به عنان یک تمدن و یک کلیتی که امروزه ما با آن مواجه هستیم، در نظر گرفته، پیرامون آن بحث می کند.

کتاب «غرب شناسی» شامل ده مقاله از رضا داوری اردکانی، کریم مجتهدی، اصغر طاهرزاده، موسی نجفی، محمد مددپور و سید مرتضی آوینی است.

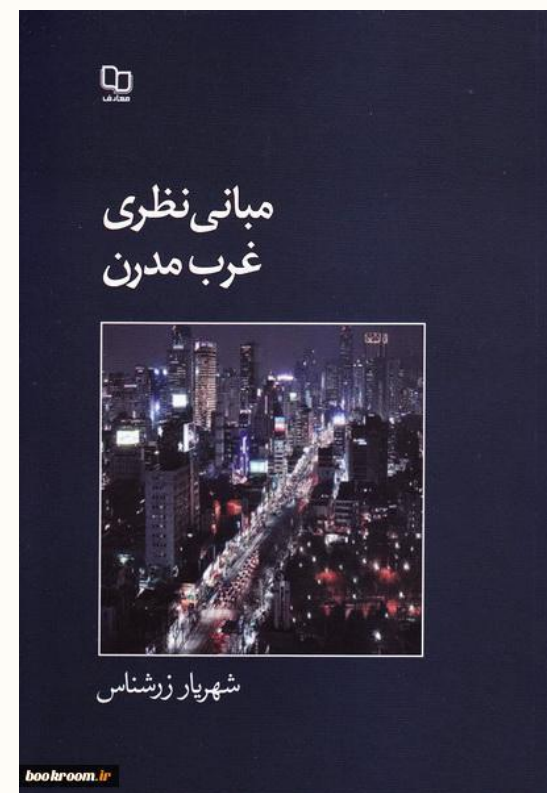
غرب شناسی (ده مقاله) / نشر آرما

تاریخ نظری مدرنیته

این کتاب بصورت تیتروار و اختصاری، با تکیه و تاکیدات مستمر بر نقاط عطف تمدن مدرن و مبانی، ماهیت و بنیادگذاران آن، شناختی جامع، کلی و انتقادی را به خواننده عرضه می‌دارد.

این کتاب به صورت درس واره و به نیت استفاده جهت تدریس در محافل و کلاس‌های غرب‌شناسی به صورت مختصر و در عین حال جامع تدوین شده و مشتمل بر ۵ فصل می‌باشد:

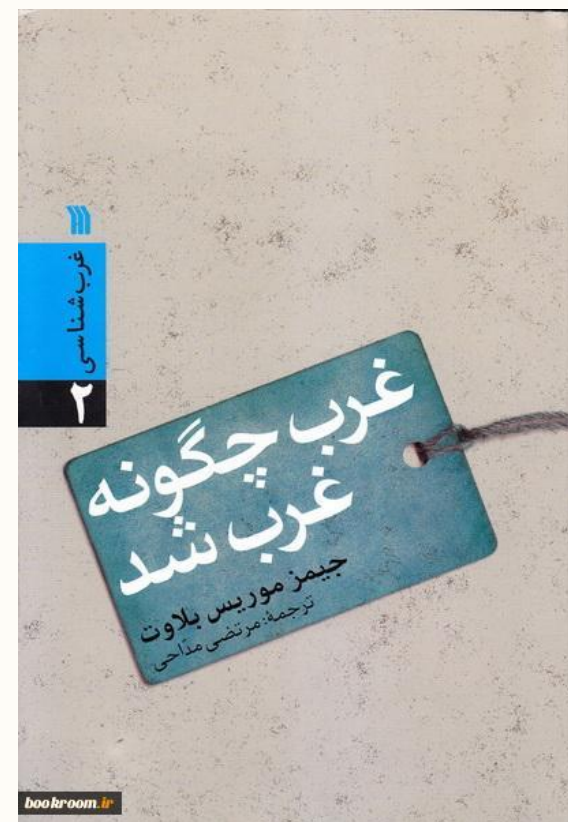
غرب، شرق، مدرنیته	ماهیت مدرنیته	ادوار تاریخی مدرنیته
ایدئولوژی‌های عالم مدرن	اشاراتی کوتاه درباره طبقات در جامعه مدرن	

مبانی نظری غرب مدرن / شهریار زرشناس / دفتر نشر معارف

تاریخ استعمار اروپایی

مؤلف معتقد است اروپای قبل از سال ۱۴۹۲ نه مزیت واقعی و بالقوه ای بر تمدن های دیگر داشت، نه سرعت بالاتری و نه حتی واجد برخی ظرفیت های خاص برای توسعه آینده بوده است و تمام استدلال هایی که امروزه برای نشان دادن وضعیت اروپا مطرح می شود از جمله بحث های نژاد، ویژگی های محیط زیست، جمعیت شناختی، فناوری، سیاست، طبقه، خانواده و ... فاقد پشتیبانی تجربی هستند. این کتاب با نگاهی مستند و انتقادی، علل اصلی رشد و پیشرفت غرب را شرح می دهد.

غرب چگونه غرب شد / جیمز موریس بلاوت / مرتضی مداحی / انتشارات سروش

تاریخ اندیشه و فرهنگ غرب

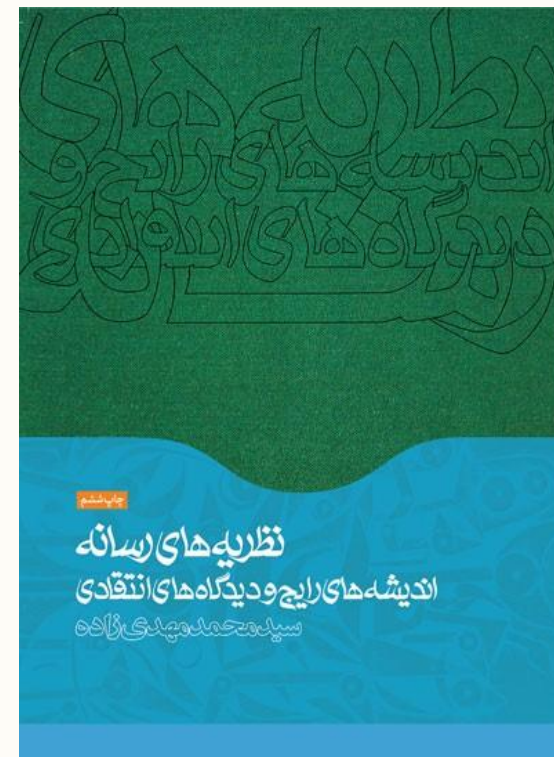

روایت تفکر، فرهنگ و تمدن از آغاز تا کنون (دوره پنج جلدی) / دفتر نشر معارف

نظریات انتقادی رسانه‌ها

در این کتاب، نگارنده تلاش کرده است مجموعه نظریه‌های رسانه را به گونه‌ای دسته‌بندی و ساماندهی کند تا خواننده بتواند درکی منطقی و نظام‌مند از رویکردهای نظری در این قلمرو داشته باشد.

این اثر، فراتر از نظریه‌های اجتماعی و رفتاری، که چارچوب مرسوم کتاب‌های نظریه‌های ارتباطات است، به نظریه‌های ساختارگرایی، تعامل‌گرایی، فرهنگی، پسامدرن و... نیز پرداخته است تا خوانندگان را با رویکردهای نظری جدید آشنا کند.

نظریه های رسانه؛ اندیشه های رایج و دیدگاه های انتقادی / سید محمد مهدی زاده / انتشارات همشهری

AzSarNevesht.ir

[@AzSarNevesht_ir](https://twitter.com/@AzSarNevesht_ir)

حَسْبُكَ
غَفَارِي